

ใบความรู้ ที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบดนตรีสากล

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดนตรีกับการสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบดนตรีสากล

รายวิชา ศ๒๒๑๐๑ รหัสวิชา ศิลปะ(ดนตรีสากล) ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ดนตรีสากลมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1.)เสียง (Tone)

เสียงในทางดนตรีสากล หมายถึง การสั่นสะเทือนของวัตถุผ่านอากาศเป็นคลื่นเสียงที่มีอัตราคงที่เสมอ โดยมีแหล่งกำเนิดเสียง คือ เครื่องดนตรี มนุษย์ได้จัดระบบเสียงต่างๆ เป็นเสียงดนตรีโดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ

(1.)ระดับเสียง (Pitch)

หมายถึง เสียงดนตรี สูง-ต่ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่ของการสั่นสะเทือนของเครื่องดนตรีที่เป็น แหล่งกำเนิดเสียง เราสามารถกำหนดชื่อโน้ตสากลแทนระดับเสียงต่างๆ เช่น โด เร มี ฟา ซอล ลา เพื่อ สามารถบรรเลงดนตรีได้ ความถี่ของเสียงมีความสัมพันธ์กับระดับเสียงด้วย เช่น ความถี่ของเสียงสูงขึ้น 1 เท่าตัว ระดับเสียงจะสูงขึ้น 1 ช่วงคู่แปด

(2.) ความสั้น-ยาวของเสียง

หมายถึง ความสั้นยาวของเสียงที่บรรเลงจากเครื่องดนตรีหรือขับร้องออกมาในระยะเวลาต่างๆ สามารถกำหนดด้วยสัญลักษณ์ทางดนตรี คือ โน้ตตัวดำ ตัวขาว นอกจากนั้นยังมีตัวหยุดซึ่งแทนความเงียบของ เสียงเพื่อให้เกิดรูปแบบการบรรเลงที่หลากหลาย

(3.)ความเข้มของเสียง

หมายถึงระดับความดัง-เบา ของเสียงนักร้องและเสียงเครื่องดนตรีซึ่งมีการกำหนดคำศัพท์ต่างๆแสดง ถึงความดัง-เบา เช่น p=piano หมายถึง เบา f=forte หมายถึง ดัง เป็นต้น

(4.) คุณภาพของเสียง

หมายถึง ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีหรือเสียงร้อง ที่บรรเลงออกมาว่ามีความไพเราะของเสียงมาก น้อยเพียงใด การที่จะมีคุณภาพที่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความถี่ของการสั่นสะเทือนในการบรรเลงอย่างสม่ำเสมอ

2.)จังหวะดนตรี

หมายถึง การจัดเรียงของเสียงหรือความเงียบ ซึ่งได้มาจากความสั้น-ยาวของเสียง ของโน้ตดนตรีใน แบบต่างๆและความเงียบของเสียงที่แตกต่างมาจัดเรียงกันอย่างเป็นระบบ จังหวะดนตรีมีองค์ประกอบดังนี้

(1.)จังหวะเคาะ หมายถึง จังหวะพื้นฐานที่มีการเคาะสม่ำเสมอเท่ากันตลอด

(2.)จังหวะเน้นหรือจังหวะหนัก จังหวะทางดนตรีโดยปกติจะประกอบไปด้วยจังหวะเน้นหรือจังหวะหนัก ส่วนจังหวะที่ไม่มีการเน้นก็จะเรียกว่าจังหวะเบา ซึ่งเป็นการกำหนดว่าเพลงนั้นมีการนับจังหวะแบบใด

(3.)จังหวะชัด จังหวะที่มีการเน้นจังหวะเบาหรือให้ความสำคัญกับจังหวะเบามากกว่าจังหวะหนัก เป็นเทคนิคหนึ่งในการสร้างรสชาติให้กับบทเพลง

(4.)รูปแบบของจังหวะ หมายถึงลักษณะของกลุ่มจังหวะที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจเป็นความสม่ำเสมอหรือไม่สม่ำเสมอก็ได้

(5.)จังหวะของทำนอง ทำนองเพลงอาจประกอบขึ้นด้วยจังหวะที่มีความยาวเท่ากัน สั้นกว่า หรือยาวกว่าจังหวะตบ อาจจะมีรูปแบบจังหวะที่สม่ำเสมอ หรือไม่สม่ำเสมอก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ประพันธ์เพลงเป็นหลัก

3.)ทำนองเพลง หมายถึง ท่วงทำนองของการบรรเลงเครื่องดนตรีโน้ตดนตรีต่างๆ ที่นำมาจัดเรียงระบบความสั้น-ยาว โน้ตตามจังหวะดนตรี ซึ่งทำนองขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ประพันธ์เพลง

4.)เสียงประสาน หมายถึง ระดับเสียงตั้งแต่ 2 เสียงขึ้นไปที่ร้องบรรเลงไปพร้อมๆ กัน โดยการจัดแนวบรรเลงให้แต่ละระดับเสียงต่างๆ พร้อมกับแนวทำนองหลักเพื่อช่วยปรุงแต่งทำนองให้มีความไพเราะน่าฟัง

5.)พื้นผิวของดนตรี หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงประสานซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวตั้ง และทำนองความสัมพันธ์ในแนวนอน และเกิดพื้นผิวทางดนตรีขึ้น ดังนี้

(1.)monophony ลักษณะของดนตรีที่มีแนวทำนองเดียว ไม่มีเสียงประสาน

(2.)polyphony ลักษณะของดนตรีที่มีหลายแนวทำนองเข้าด้วยกันนำมาร้องหรือบรรเลงพร้อมกัน เพื่อให้เกิดเสียงประสานของแนวทำนองเพิ่มความไพเราะให้กับบทเพลงยิ่งขึ้น

6.)สีสันทันของเสียง หมายถึง คุณสมบัติของเสียงที่เกิดจากเครื่องดนตรีหรือเสียงร้องซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป เมื่อนำมาร้องหรือบรรเลงร่วมกันจะทำให้สีสันทันของเสียงในภาพรวมที่มีความแตกต่างกันออกไป